



STORTINGET

Innst. 308 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 76 S (2020–2021)

Innstilling fra næringskomiteen om Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 179/2020 av 11. desember 2020 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) nr. 2016/429 om smittsomme dyresykdommer og om endring og oppheving av visse rettsakter på dyrehelseområdet (dyrehelseforordningen)

Til Stortinget

Sammendrag

Utenriksdepartementet ber i proposisjonen om Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 179/2020 av 11. desember 2020 om å endre EØS-avtalens vedlegg I (veterinære og plantesanitære forhold) til å omfatte forordning (EU) nr. 2016/429 av 9. mars 2016 om smittsomme dyresykdommer og om endring og oppheving av visse rettsakter på dyrehelseområdet (dyrehelseforordningen). Samtidig ble det besluttet å innlemme i EØS-avtalen forordning (EU) nr. 2018/1629 (listeføringsforordningen), forordning (EU) nr. 2018/1882 (kategoriseringsforordningen) og forordning (EU) nr. 2020/690 som omhandler hvilke sykdommer som skal inngå i unionens overvåkningsprogram, og hvilke listeførte sykdommer det kan opprettes sykdomsfrie segmenter for. Disse forordningene er alle underliggende rettsakter til dyrehelseforordningen.

Dyrehelseforordningen er en overordnet rettslig ramme med harmoniserte prinsipper for hele dyrehelseområdet og gjelder både landdyr og akvatiske dyr. Den omfatter alle dyreslag, både ville og holdte dyr, avls-

materiale og produkter av animalsk opprinnelse. EUs nye dyrehelseregulering trer i kraft i EU i april 2021. Målsettingen er at dyrehelseforordningen skal tre i kraft i Norge samtidig med EU.

Det vises i proposisjonen til at dyrehelseforordningen i hovedsak er en videreføring av gjeldende regler i ny «lovdrakt», men at den også medfører endringer på flere områder. Reglene tydeliggjør ansvarsfordelingen mellom myndigheter og næringsaktører samt minsker de administrative byrdene. Videre blir det krav om oppretting og oppdatering av ulike registre og dataverktøy.

Gjennomføringen av dyrehelseforordningen vil ha budsjettmessige konsekvenser. Stortingets samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning er derfor nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

EUs nye dyrehelseregler har som formål å forebygge og bekjempe dyresykdommer hos landdyr og akvatiske dyr samt sykdommer som kan overføres mellom dyr og mennesker. Regelverket skal styrke det forebyggende arbeidet for å redusere antall sykdomsutbrudd gjennom bedre biosikkerhetstiltak, overvåking, kunnskap og beredskap. Dyrehelseforordningen berører flere grupper, direkte eller indirekte. Forordningen tydeliggjør ansvarsfordelingen mellom myndigheter og næringsaktører.

Handels- og importkontrollsystemene dekkes ikke av dyrehelseforordningen, fordi dette er overført til den reviderte kontrollforordningen på matområdet (Europaparlamentets- og rådsforordning (EU) nr. 2017/625). Dyrehelseforordningen omfatter heller ikke generelle krav til offentlig kontroll, gebyrer, dyrevelferd, fôr, legemidler, utdanning eller autorisering av dyrehelsepersonell, da dette er områder som reguleres av annet regelverk.

Det vises i proposisjonen til at det av klarhetshensyn har vært behov for å be om noen tekniske tilpasninger i EØS-komiteens beslutning til dyrehelseforordningen.

Forordningens bestemmelser medfører økonomiske og administrative konsekvenser som direkte påvirker tilsynsmyndigheter og næringsaktører. Kostnadsvirkningene er beregnet så langt det er mulig. Videre er kostnadsvirkninger beregnet i tråd med krav til forenklet samfunnsøkonomisk analyse.

Gjennomføring av rettsakten forutsetter et bevilgningsvedtak. Kostnadene til Mattilsynet vil bli belastet over Landbruks- og matdepartementets budsjett, jf. Prop. 1 S (2020–2021) kap. 1115 post 1. Eventuelle kostnader til Fiskeridirektoratet vil bli belastet over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett, jf. Prop. 1 S (2020–2021) kap. 917 post 1.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til at Utenriksdepartementet her inviterer Stortinget til å godkjenne EØS-komiteens beslutning nr. 179/2020 av 11. desember 2020, som gjelder visse rettsakter på dyrehelseområdet – dyrehelseforordningen.

Komiteen viser til at dyrehelseforordningen og det utfyllende regelverket er en revisjon av EUs dyreheseregulering som er innlemmet i EØS-avtalen. Det nye dyrehesereguleringen gir et mer helhetlig regelverk enn det nåværende ved at det gis en overordnet rettslig ramme med harmoniserte prinsipper for hele dyrehelseområdet.

Komiteen viser videre til at det nye dyrehesereguleringen fokuserer mer på å forebygge smittespredning. Smitteforebyggende arbeid bidrar til færre sykdomsutbrudd. Bedre dyrehelse gir også bedre dyrevelferd. Videre tydeliggjør de nye dyrehesereglene ansvarsfordelingen mellom myndigheter og næringsaktører, og de antas også å ha nyttevirksomheter for både Mattilsynet og næringen samt minsker de administrative byrdene.

Komiteen viser også til at det vil bli krav om oppretting og oppdatering av ulike registre og dataverktøy.

Komiteen viser til at den nye dyrehelseforordningens formål er å forebygge og bekjempe dyresykdommer hos landdyr og akvatiske dyr samt sykdommer som kan overføres mellom dyr og mennesker.

Komiteen merker seg at det forventes at gjennomføringen av den nye dyrehelseforordningen vil styrke det forebyggende arbeidet for å redusere antall sykdomsutbrudd gjennom bedre biosikkerhetstiltak, overvåking, kunnskap og beredskap.

Komiteen merker seg at Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet tilrår godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 179/2020 av 11. desember 2020 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) nr. 2016/429 om smittsomme dyresykdommer og om endring og oppheving av visse rettsakter på dyrehelseområdet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Norge har god dyrehelse og på enkelte områder betydelig bedre enn det som er tilfellet i flere andre europeiske land. Det er usikkert hvilke konsekvenser denne forordningen vil ha for muligheten til å sikre en best mulig dyrehelse i Norge. Disse medlemmers utgangspunkt er at endringer i eller fjerning av regelverk som øker risikoen for den norske dyrehelsen, ikke kan godtas.

Disse medlemmer viser til at statsrådets brev 26. februar 2021 omtaler gatehunder og vandringsbirøkt. Dette er eksempler på to områder der forordningen utfordrer den norske dyrehelsen. Disse medlemmer kan ikke godta endringer som begrenser muligheten til å ha et forbud mot import av gatehunder eller forby vandringsbirøkt over riksgrensen.

Forholdet til norsk rett

Komiteen viser til at EUs regelverk på dyrehelseområdet er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i norsk rett. Gjennomføring av dyrehelseforordningen krever ikke lovendringer. Dyrehelseforordningen vil bli gjennomført i norsk rett ved forskrift og kan gjennomføres i medhold av forskriftshjemlene i matloven og dyrehelsepersonelloven.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Komiteen merker seg at det fremgår av proposisjonen at forordningens bestemmelser medfører økonomiske og administrative konsekvenser som påvirker direkte tilsynsmyndigheter og næringsaktører, samt at kostnadsvirkningene er beregnet så langt det er mulig. Det fremgår videre av proposisjonen at kostnadsvirkninger er beregnet i tråd med krav til forenklet samfunnsøkonomisk analyse.

Komiteen viser til at Mattilsynet bl.a. får kostnader med utvikling og gjennomføring av opplæring og informasjonstiltak, oppretting og oppdatering av ulike

registre, utvikling, drift og vedlikehold av IKT-systemer, dokumentasjon og tilgjengeliggjøring.

Komiteen viser til at det fremgår av proposisjonen at de samlede engangskostnadene for Mattilsynet blir på rundt 39–45 mill. kroner. Videre vil de fremtidige årlige kostnadene for Mattilsynet bli på rundt 6–11,5 mill. kroner. Ved gjennomføring av en forenklet samfunnsøkonomisk analyse skal det beregnes en skattefinansieringskostnad. Denne er beregnet til 9–11,3 mill. kroner. Gjennomføring av rettsakten forutsetter et bevilgningsvedtak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet merker seg at Mattilsynet vil få økte kostnader knyttet til gjennomføring av den nye forordningen. Disse medlemmer ser det som viktig å sikre tilstrekkelige ressurser til Mattilsynet gjennom de årlige budsjettbevilgningene, slik at de på en god måte kan ivareta sitt viktige samfunnsoppdrag med å sikre trygg mat, friske dyr og god dyrevelferd.

Komiteen registrerer at kostnadene til Mattilsynet vil bli belastet over Landbruks- og matdepartementets budsjett, jf. Prop. 1 S (2020–2021) kap. 1115 post 1, samt at eventuelle kostnader til Fiskeridirektoratet vil bli belastet over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett, jf. Prop. 1 S (2020–2021) kap. 917 post 1.

Komiteen viser videre til at ulike næringsaktører og organisasjoner også vil få kostnader ved gjennomføring av det nye dyrehelseregelverket.

Komiteen viser for øvrig til proposisjonen.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Næringskomiteen sendte 9. mars 2021 utkast til innstilling til utenriks- og forsvarskomiteen, som i brev av 10. mars 2021 uttalte følgende:

«Utenriks- og forsvarskomiteen slutter seg til næringskomiteens utkast til innstilling til Prop. 76 S (2020–2021) og har for øvrig ingen merknader.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 179/2020 av 11. desember 2020 om innlemmelse i EØS-avtalen av forordning (EU) nr. 2016/429 om smittsomme dyresykdommer og om endring og oppheving av visse rettsakter på dyrehelseområdet (dyrehelseforordningen).

Oslo, i næringskomiteen, den 18. mars 2021

Geir Pollestad

leder

Margunn Ebbesen

ordfører



Næringskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref
PSN/fg

Vår ref
21/262-

Dato
26. februar 2021

Svar på spørsmål fra næringskomitéens leder Geir Pollestad

Næringskomiteens leder Geir Pollestad fra Senterpartiet har stilt følgende spørsmål for skriftlig svar i forbindelse med næringskomitéens behandling av Prop. 76 S (2020-2021):

"Hvilken konkret betydning vil forordningen ha på Norges muligheter til å begrense import av gatehunder? Hvilken konkret betydning vil forordningen ha på Norges mulighet til å nekte vandringsbirøkt over norskegrensen?"

Det har til nå ikke vært harmonisert regelverk for forflytning av gatehund i EU, og Europakommisjonen har tidligere uttalt at det er opp til medlemsstatene å sørge for kontroll med gatehundpopulasjonen og krav til forflytning av gatehund. Dette betyr at det heller ikke har vært EØS-rettslige krav til forflytning av gatehunder. Norge strammet inn praktiseringen av regelverket for import av gatehunder 1. juli 2018. Denne praksisen ønsker jeg å videreføre.

Dyrehelseforordningen åpner for å ha strengere nasjonale regler for å bekjempe sykdommer. Det er et vilkår at de nasjonale tiltakene skal ta hensyn til og ikke være i strid med angitte bestemmelser i dyrehelseforordningen. Videre skal reglene ikke være til hinder for forflytning av dyr mellom medlemsstatene, og tiltakene må være hensiktsmessige og nødvendige for å hindre overføring av sykdommer. Det må med andre ord foretas proporsjonalitetsvurderinger av de eventuelle nasjonale reglene opp imot viktigheten av å forhindre innførsel av den aktuelle sykdommen.

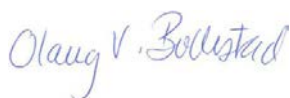
EU har i det nye dyrehelseregelverket angitt enkelte regler for håndtering av hunder, herunder tidligere gatehunder. Regelverket er imidlertid ikke strengt nok for å ivareta den særskilte gode dyrehelsen vi har i Norge i dag, blant annet med hensyn til rabies. Det er blant annet ikke angitt krav om en oppholdsperiode i et "shelter" før forflytning av en tidligere

gatehund til andre medlemsstater, slik det for eksempel er angitt for storfe. Oppholdsperioden er for flere dyrearter satt til det som anses nødvendig for å minske risikoen for spredning av listeførte sykdommer. Mattilsynet har gitt innspill om dette til Europakommisjonen, men det ble ikke enighet om å fastsette harmoniserte regler om hvor lang oppholdsperioden i et "shelter" skal være for en tidligere gatehund. Jeg mener at et nødvendig og forholdsmessig krav for forflytning av en tidligere gatehund er å stille nasjonale vilkår om en oppholdsperiode på 6 måneder før forflytning. Dette er begrunnet i at inkubasjonstiden for rabies er opptil 6 måneder, og er i tråd med OIEs (Verdens dyrehelseorganisasjon) anbefalinger. I tillegg kan det stilles krav om at en tidligere gatehund i perioden ikke må ha vært i kontakt med andre holdte dyr med dårligere helsestatus.

Videre angir ikke det nye dyrehelseregelverket spesifikke krav om ikke-kommersiell forflytning av en tidligere gatehund eid av privatpersoner. Det ikke-kommersielle regelverket for forflytning av kjæledyr trer ikke i kraft før 21. april 2026, derfor gjelder dagens kjæledyrregelverk i denne overgangsperioden. Vi legger til grunn at Europakommisjonen vil starte arbeidet med underliggende rettsakter til delen om ikke-kommersiell forflytning av kjæledyr i god tid før 2026. Norge vil følge dette arbeidet tett, slik at utfordringene med forflytning av en tidligere gatehund eid av privatpersoner, blir regulert på en tilstrekkelig god måte.

En vesentlig forskjell i ny dyrehelseforordning sammenliknet med EU-regelverket som dagens forskrifter bygger på, er at dyrehelseforordningen ikke bare gjelder handel, men all forflytning av dyr mellom medlemsstatene og fra et tredjeland til en medlemsstat. Vandrebirøkt, det vil si at bifold forflyttes over riksgrensen for å produsere honning eller pollinere planter, er forbudt i henhold til gjeldende norsk regelverk. I den nye forordningen er ikke et slikt forbud regulert. For Norge betyr dette at dagens nasjonale forbud mot å drive vandrebirøkt over riksgrensen ikke er i tråd med det nye dyrehelseregelverket. Økt innførsel av bier og bikuber har også et plantehelseaspekt da plantesykdommer, som f.eks. pærebrann, kan overføres med bier/bikuber. Plantehelse er ikke en del av EØS-avtalen, og jeg tenker derfor å videreføre restriksjoner for vandrebirøkt med grunnlag i plantehelseregelverket. Den aktuelle underliggende rettsakten til dyrehelseforordningen som regulerer forflytning av landdyr mellom medlemsstater, er fortsatt i prosess med sikte på snarlig innlemmelse i EØS-avtalen.

Med hilsen



Olaug Vervik Bollestad



DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Statsråden

Næringskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref
PSN/fg

Vår ref
21/262-

Dato
18. februar 2021

Svar på spørsmål fra næringskomitéens leder Geir Pollestad

Næringskomiteens leder Geir Pollestad fra Senterpartiet har stilt følgende spørsmål for skriftlig svar i forbindelse med næringskomitéens behandling av Prop. 76 S (2020-2021):

"Vil denne saken på noen punkter kunne bety at arbeidet med dyrehelse i Norge svekkes? Hva vil den totale kostnaden som følge av endringene som ligger i forordningen være i perioden frem til 2025 for henholdsvis det offentlige, landbruksnæringen og fiskerinæringen? Er det enkeltelementer i forordningen som statsråden ut fra et norsk ståsted skulle ønsket var annerledes?"

Ansvar for dyrehelse er delt mellom fiskeri- og sjømatministeren, som har ansvar for fiskehelse, og meg, som har ansvar for landdyrhelse. Svaret er derfor utarbeidet i samarbeid med fiskeri- og sjømatministeren.

Dagens norske dyrehelseregulering er i hovedsak fullharmonisert med EUs regelverk på området. EUs nye dyrehelseregulering viderefører derfor regelverk vi allerede har innlemmet i EØS-avtalen. Mattilsynet har deltatt i arbeidet med å utforme EUs nye dyrehelseregulering ved å gi både skriftlige og muntlige innspill.

Norge har en god dyrehelse. Det er derfor positivt at dyreheseforordningen fokuserer mer på å forebygge smittespredning. Smitteforebyggende arbeid bidrar til færre sykdomsutbrudd. Bedre dyrehelse gir også bedre dyrevelferd. EUs nye dyrehelseregulering vil imidlertid ikke imøtekomme alle behov vi har for å utvikle vår gode helsestatus videre. Det er derfor bestemt at det skal lages en nasjonal dyrehelsestrategi for landdyr. Denne strategien skal gi rammene for nasjonale tiltak som kan gjennomføres. Strategien utvikles i et samarbeid

mellom forvaltningen, næringen og kunnskapsinstitusjonene. Det er nettopp det gode samarbeidet vi har i Norge mellom forvaltningen, kunnskapsinstitusjonene, næringen og de praktiserende veterinærene, som har bidratt til den gode dyrehelsen vi har.

Dyrehelseforordningen åpner for å ha strengere nasjonale regler for å bekjempe sykdommer. Det er et vilkår at de nasjonale tiltakene skal ta hensyn til og ikke være i strid med angitte bestemmelser i dyrehelseforordningen. Videre skal reglene ikke være til hinder for forflytning av dyr mellom medlemsstatene, og tiltakene må være hensiktsmessige og nødvendige for å hindre overføring av sykdommer. Bestemmelsene som åpner for strengere nasjonale regler må ses i lys av EØS-avtalens hoveddel artikkel 13, jf. artikkel 11. Det må med andre ord foretas proporsjonalitetsvurderinger av de eventuelle nasjonale reglene opp imot viktigheten av å forhindre innførsel av de aktuelle sykdommene.

Norge strammet inn praktiseringen av regelverket for import av gatehunder 1. juli 2018, etter at Stortinget ba regjeringen om å gjøre dette i 2017. EU har i det nye dyrehelseregelverket angitt enkelte regler for håndtering av tidligere gatehunder, men disse er imidlertid ikke strenge nok for å ivareta den særskilte gode dyrehelsen i Norge, blant annet med hensyn til rabies. Fordi forflytning av gatehund ikke er uttømmende regulert i dyrehelseforordningen, og i medhold av det nasjonale handlingsrommet, mener vi å kunne fastsette noen særlige tiltak for å hindre innførsel av rabies til Norge. Norge har også søkt ESA om å få godkjent sykdomsfri status for rabies hos hund, katt og ville rovdyr.

I Prop. 76 S (2020-2021) fremkommer det at det vil påløpe kostnader for det offentlige fordi det er behov for utvikling og gjennomføring av opplæring og informasjonstiltak, oppretting og oppdatering av ulike registre, utvikling, drift og vedlikehold av IKT-systemer, dokumentasjon og tilgjengeliggjøring. Mattilsynet må oppdatere rutiner og instruksjoner for hvordan tilsynet skal følges opp. De totale kostandene for det offentlige i perioden frem til 2025 anslås å beløpe seg til 69 – 102,5 millioner kroner.

De nye dyrehelsereglene kan medføre at både det offentlige og ulike næringer kan få økte utgifter til å etablere nye, samt å oppdatere eksisterende overvåknings- og kontrollprogrammer (OK-programmer). OK-programmene har alltid hatt en sentral plass i arbeidet med dyrehelsen. I forbindelse med utvidelsen av EØS-avtalen i 1999 (Veterinæravtalen), ble en rekke OK-programmer etablert. Dette var en kompensasjon for bortfallet av grensekontrollen mellom Norge og EU. Grunnlaget for OK-programmene er å ha en dokumentasjon av eget sikkerhetsnivå, bygget på pålitelig dokumentasjon. Muligheten til å ha et eget sikkerhetsnivå er hjemlet i SPS-avtalen (WTO). I arbeidet med dyrehelsestrategien angis det også at de ulike OK-programmene er sentrale i bekjempelsen både av sykdommer som forekommer i Norge og for sykdommer som ikke er påvist i Norge. Det å komme inn på et tidlig tidspunkt ved introduksjon av en smittsom dyresykdom vil spare kostnader i det lange løp.

Næringen har gitt tilbakemelding om at de mener det er utfordrende å anslå konkrete kostnader, men at de har behov for oppdatering av informasjons- og veiledningsmateriell, oppretting og oppdatering av ulike registre, godkjenning av merker og endrete merkekrav for

enkelte dyreslag, samt utvikling, drift og vedlikehold av IKT-systemer. Nye krav om godkjenning av visse landdyranlegg, kan føre til at noen få driftsansvarlige må søke om godkjenning av eksisterende anlegg. Gebyrsatsen er per i dag på 6390 kroner. Det er vanskelig å anslå hvor store kostnadene vil være i perioden frem til 2025, fordi det er uklart hvor mange som ønsker å søke om en slik godkjenning. Gjennomføringen av det nye regelverket vil også gi noe økt tidsforbruk for ulike næringsaktører. For eksempel kan nye eller mer omfattende krav til journalføring gi noe økt tidsforbruk for driftsansvarlige.

I hovedsak innebærer EUs dyrehelseforordning en videreføring av gjeldende rett innenfor akvakulturområdet. På ett område medfører det likevel en stor endring, nemlig hvordan vi kan håndtere den alvorlige, smittsomme sykdommen infeksjøs lakseanemi (ILA). I dagens regelverk har vi en stor grad av fleksibilitet i hvordan vi kontrollerer og bekjemper listeførte sykdommer som ILA. I det nye regelverket vil dette bli snevret inn. Derfor kan ikke forvaltningen av ILA fortsette som før. ILA vil i dyrehelseforordningen bli klassifisert som en C-sykdom. Dette betyr at vi nasjonalt kan velge om vi ønsker å utrydde sykdommen eller ikke. Velger vi å utrydde sykdommen, må vi etablere et utryddelsesprogram som må godkjennes av ESA/EU. Et slikt program kan dekke hele eller deler av landet, og må ha spesifikke krav til effekt og tidshorisont. Dersom vi ikke går for å utrydde sykdommen, har vi begrensede muligheter til å pålegge tiltak ved utbrudd. En utryddelse vil være kostbart på kort sikt, men kan lønne seg i det lange løp:

- Det blir mindre sykdom og død for fisken,
- bedre omdømme for næringen og forvaltningen og ikke minst
- enklere markedsadgang til flere markeder.

Mattilsynet har akkurat hatt på høring forslag om fremtidig håndtering av ILA, og vil komme med en anbefaling om framtidig strategi for håndtering av sykdommen på bakgrunn av denne høringen.

I et scenario der Norge velger ikke å utrydde ILA gjennom en offentlig plan for bekjempelse av sykdommen, vil det være opp til næringen selv å håndtere sykdomsutbrudd og hindre smittespredning. Det offentlige kan i et slikt tilfelle bare pålegge overvåkning og eventuelt vaksinerings. Her er risikoen høy for at antall sykdomsutbrudd vil øke. Norge har hatt omkring 15 årlige utbrudd i snitt de siste ti årene. Det siste året har det vært en økning til omkring 25 tilfeller. Dette gjør Norge til det lakseproduserende landet i verden som har den høyeste forekomsten av ILA. En økning i årlige ILA-utbrudd kombinert med mindre muligheter for å styre bekjempelsen fra myndighetenes side, kan på sikt føre til lavere tillit til Norge og norsk sjømat i eksportmarkedet. Dagens kostnader ved bekjempelse av ILA er relativt høye. En økning i antall utbrudd vil medføre større kostnader for næringen enn det håndteringen av ILA koster i dag. Dette er det imidlertid ikke mulig å tallfeste.

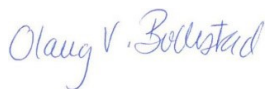
I et scenario der vi velger å etablere et offentlig bekjempelsesprogram med sikte på å utrydde ILA, vil det også være ulike valg som påvirker kostnadene. I en første fase vil imidlertid kostnadene for næringen øke. Den potensielle gevinsten som ligger i bedre fiskehelse og enklere markedsadgang er vanskelig å beregne. Den nye

dyrehelseforordningen representerer en mulighet for Norge ved at den tvinger oss til å ta et aktivt valg for hvordan vi ønsker å håndtere ILA. Ambisjonsnivået bør være å finne løsninger som fører til bedre fiskehelse. Gitt at vi står overfor et slikt valg, er det vanskelig å vurdere hva som vil være oppdrettsnæringens kostnader i perioden frem til 2025. Slik det fremkommer i Prop. 76 S (2020-2021) er det beregnet rene kostnader knyttet til laboratorieanalyser på mellom 1,2 millioner kroner og opp til 35 millioner kroner årlig, eller 6-175 millioner de første 5 årene. Et annet valg som må gjøres er om man skal pålegge hele eller deler av næringen å vaksinere mot ILA, eller om dette skal være frivillig. Dette vil koste 1,20 kroner per fisk, eller rundt 1 million kroner per utsett for hver lokalitet. Totalt gir dette en årlig kostnad på 560 millioner kroner dersom all fisk som settes ut skal vaksineres.

Når man skal etablere et system for listeføring av sykdommer og håndtering av disse for alle dyreslag, både landdyr og akvatiske dyr som skal gjelde i hele EU- og EØS-området, vil det medføre noen kompromisser og at ikke alt regelverk er skreddersydd for de enkelte sykdommene. En konsekvens av dette er at det nye regelverket er lite tilpasset ILA-virusets natur, der en vidt utbredt ikke-sykdomsfremkallende (apatogen) virusvariant trolig er forløper for halvparten av ILA-påvisningene de siste årene. Dette kunne man selvfølgelig ha ønsket annerledes. Samtidig legger regelverket opp til ikke bare en kontroll med sykdommen, men en utryddelse. Dette er en god ambisjon, og det nye regelverket gir oss dermed noe å strekke oss etter.

Fiskeri- og sjømatministeren og jeg vurderer at innlemmelsen av dyrehelseforordningen samlet sett vil bety en styrking av arbeidet med landdyr- og fiskehelse i Norge

Med hilsen



Olaug Vervik Bollestad

